

САМОГУБСТВА ДІТЕЙ І ПІДЛІТКІВ В УКРАЇНІ: ВПЛИВ ІНТЕРНЕТ-МЕРЕЖІ

В. С. Батиргарєєва, доктор юридичних наук, старший науковий співробітник, в. о. директора Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України

Постановка проблеми. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, суїцид на планеті вчиняється кожні 40 секунд, а найуразливішими є підлітки та молодь [1, с. 3]. Щороку закінчують життя самогубством близько 800 тис. осіб. При цьому невдалі спроби суїциду відбуваються у двадцять разів частіше [7]. У розвинутих країнах, як це не парадоксально, суїцид посідає другу сходинку серед причин смертей дітей, підлітків і молоді.

Найвищою соціальною цінністю Українська держава визнає людину, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпеку. Проте у 2017 р. Україна, які в попередні роки, знов увійшла у перелік 25 країн світу із найвищими показниками смертності внаслідок суїциду. Цей показник склав 15,3 випадків на 100 тис. населення країни [2], тобто шість з половиною тисяч українців добровільно пішли із життя. У 2018 р. ця цифра склала 15,8 випадків на 100 тис. осіб [10]. І хоча рівень суїциду порівняно з 2005 р., коли зафіксовано 22,6 самогубств на 100 тис., істотно знизився, однак ситуація в Україні залишається все ще тривожною та не виявляє стійкої тенденції до зниження кількості подібних випадків.

Як зазначається у багатьох засобах масової інформації, по Україні йде хвиля дитячих суїцидів. При цьому у відкритому доступі в Інтернеті можна знайти лише короткі повідомлення-звіти регіо-

нальних управлінь МВС [11], однак загальних даних про смертність серед дітей та підлітків в офіційній статистиці не наводиться. Лише у звітності ВООЗ вдалося знайти таку інформацію, згідно з якою коефіцієнт смертності від самогубств дітей у віці від 5 до 14 років в Україні склав 1,4 [1, с. 97]. За іншими іноземними інтернет-джерелами, цей показник дорівнює 1,3 [10].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема суїциду як фонового явища злочинності у сучасній кримінологічній і психологічній науках на теренах незалежних держав нерідко стає предметом окремого вивчення, на противагу часам СРСР, коли «стародавня і трагічна тема самогубства протягом багатьох десятиліть (з кінця 20-х років до горбачовської «перебудови») знаходилася під найсуворішою забороною» [3, с. 257]. Чимало дослідників-кримінології та представників інших галузевих дисциплін зверталися до цієї теми. Серед них: Ю. В. Александров, С. В. Бородін, Я. І. Гілінський, В. О. Глушков, В. В. Кощинець, М. П. Мелентьєв, О. Р. Ратінов, М. В. Хайкіна, Л. М. Шестопалова, Д. І. Шустов, П. І. Юнацкевич, С. І. Яковенко, Н. М. Ярмиш та ін.

Однак ще й сьогодні бракує в Україні навіть точних кількісних характеристик явища суїциду. Максимально, що робиться при виявленні факту самогубства, так це те, що на підставі незначної кількості документів, недостатньої інформації виноситься висновок про відсутність як події, так і складу злочину доведення до самогубства [12, с. 1]. Разом із тим проблема суїциду стосовно дітей і підлітків виглядає ще більш ускладненою, адже чимало випадків суспільство «списує» на цікавість, ризикованість, невеликий життєвий досвід, необачність тощо. І зовсім не розроблено внаслідок незначного часу існування аналізованого питання залишається проблема самогубств підлітків під впливом спілкування в мережі Інтернет. Водночас не можна не відзначити, що випадки суїцидів, про які йдеться, насамперед є проблемою українських міст. Адже падіння з висоти, що нерідко підлітки «практикують» як спосіб покінчення із життям, стає можливим в умовах міського середовища. Тому розробка проблематики цієї статті спрямована, зокрема, на реалізацію завдань фундаментальної теми під назвою «Стратегія зменшення

можливостей вчинення злочинів: теорія та практика», що за постановою Президії Національної академії правових наук України №97/7 від 21 червня 2016 р. та постановою вченої ради Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України №6/4 від 28 грудня 2016 р. розробляється в НДІ.

Метою статті є привернення уваги науковців до проблеми дитячого та підліткового суїциду з урахуванням особливостей та ризиків інтернет-спілкування з тим, щоб ця проблема згодом не перетворилася на масштабне явище. Водночас аби упередити таку ситуацію, вже зараз виникає необхідність опрацювання деяких перспективних напрямів запобігання цьому загрозливому явищу.

Виклад основного матеріалу дослідження. У лютому 2018 р. на підставі Закону України «Про внесення зміни до статті 120 Кримінального кодексу України щодо встановлення кримінальної відповідальності за сприяння вчиненню самогубства» зазначену статтю доповнили відповідним положенням. Справа в тому, що в інтернет-просторі, якому належить особливо роль в утворенні та підтриманні культу суїциду, стало набирати обертів небезпечне явища, сутність якого полягала у схиланні певними особами за допомогою використання можливостей соціальних мереж підлітків до суїциду. Це схилання мало вигляд гри для підлітків, останнім завданням у якій мало б стати самогубство. Йдеться про так звані інтернет-спільноти «групи смерті», що з'явилися у 2016 р. у соціальній мережі «ВКонтакте» у російському інтернет-сегменті. У таких групах, яких сьогодні існує безліч та в яких з'явилися смертельні ігри, про які йтиметься далі, підлітків об'єднує ідеалізація культу смерті як такого. У таких спільнотах можна знайти докладні інструкції щодо можливих способів суїцидів – від добре всім відомих до надто «екзотичних». При цьому підлітки у подібних групах підтримують один одного в своєму бажанні піти із життя, обговорюючи, як це краще зробити.

Саме в цих групах, повторимося, підліткам було «запропоновано» зіграти у смертельну гру, яка має свої назви «Море китів», «Синий кит», «Тихий дім», «Розбуди мене о 4:20», «Червона сова»,

«Рожева фея», «Момо» та ін. і популярність цих ігор настільки зросла, що розповсюдилася принаймні на Україну, Казахстан та Киргизію. Це явище стало новим викликом з боку злочинців.

Деякий час ми лише спостерігали за розвитком подій в інших країнах. Однак ця проблема знов застала про себе говорити на теренах нашої держави, коли протягом двох днів на початку жовтня 2018 р. в Україні у різних регіонах одразу п'ять дітей вчинили самогубства. Спосіб однаковий – падіння з висоти. Раніше, у березні 2017 р., слідче управління Національної поліції України звітувало про виявлення понад 400 подібних груп, сотня з них були заблоковані. У цілому в цих пабліках перебувало майже 35 тис. підписників з України [9]. Психологи і правоохоронці вважають, що найбільш вразливою до дій зловмисників, які адмініструють в мережі Інтернет ці «групи смерті», є категорія підлітків віком 13–17 років. Переважно це діти з не зовсім благополучних родин [8]. Штовхати дітей на пошук таких груп якраз і можуть проблеми у взаєминах із батьками, однолітками, «об'єктом» симпатії. До того ж майже всі діти і підлітки, як указують фахівці, незалежно від соціального походження, статі, віку, хочуть бути прийнятими у будь-які групи, відчувати себе потрібними і грати. І на це так само розраховують зловмисники.

У який же саме спосіб діти і підлітки затягуються до таких груп? Принаймні існує два способи. Один із них діти свідомо шукають за так званими хештегами подібні спільноти, на кшталт, «#синийкит», «#явигре» (рос.) або публікують картинки з китами і текстом «розбуди мене о 4:20». Другий полягає в тому, що «куратори» виявляють у соціальних мережах Інтернету сторінки підлітків, з яких явно випливає, що підліток із тих чи інших причин перебуває у депресивному стані. Щоб вступити у відповідну групу в особистій переписці з так званим адміністратором, або «куратором» треба пройти своєрідний відбір за схильністю до суїциду. При цьому є думка, що у соціальних мережах діють кваліфіковані психологи, які доводять дітей до самогубства. Коли відбувається контакт з «куратором», і цей «куратор» доходить висновку, що підліток готовий зіграти у смертельну гру, останньому видаються «завдання», ви-

конання яких треба фіксувати за допомогою фото-, відеозасобів. Як правило, цільова аудиторія таких «кураторів» – підлітки, повторимося, з проблемами у стосунках з однолітками чи батьками.

«Відомо, що фанати таких спільнот називають себе китами, тому що тварини асоціюються у них зі свободою. Ці кити можуть літати, і цим, можливо, пояснюється те, що цей вид ссавців – один із небагатьох, представники якого добровільно можуть звести рахунки з життям. Тому у всіх шанувальників «моря китів» і «тихих будинків» на особистих сторінках зображені відео або малюнки з китами, що літають» [5], – повідомляють фахівці Департаменту кіберполіції України.

Завдань за числом п'ятдесят. Починається із найпростішого – намалювати або надряпати на руці кита; прокинутися о 4:20 і дивитися «страшне» кіно; порізати вздовж вен руку; написати у соціальному статусі своєї сторінки в Інтернеті «#я кит»; слухати музику, яка надсилається; стояти на краю даху і т. д. Поступово підлітки мають відмовитися від спілкування з будь-ким, окрім свого «куратора». Фінальне завдання – покінчити життя самогубством в обговорений спосіб та зафіксувати цей момент на смартфон у режимі онлайн. Якщо дитина намагається перервати цю гру, її починають залякувати смертю близьких. «Куратори» стверджують, що можуть знайти дитину за IP-адресою. Встановити адресу дійсно просто – підлітку, що почав грати у небезпечну гру, надсилають посилання, перейшовши за яким він автоматично повідомляє свою IP-адресу.

Тут виникає запитання: якою є дійсна мета цієї смертельної гри? Відповідаючи на це запитання, можна зробити припущення: організаторами гри цей контент продається на закритих форумах, цільовою аудиторією яких є ті, кому подобається спостерігати за каліцтвом або смертю підлітків у режимі онлайн. Крім того, організатори можуть отримувати гроші від соціальних мереж за кількість запитів, що робляться пошукачами на відповідну тему, і за кількість переглядів. Однак підлітки вважають, що це лише гра, фотографуючи та знімаючи на відео те, що роблять.

Чи існує протиотрута такому небезпечному явищу? Насамперед зауважимо, що ми вже давно «програли» дітей та підлітків феноме-

ну під назвою Інтернет. А тому повинні рахуватися з його впливом на уми й душі підлітків. У ситуації, що склалася, має діяти система тотального контролю над відповідним контентом інтернет-простору. Як мінімум, слід постійно відслідковувати подібні групи, звертатися до власників соціальних мереж з тим, щоб блокувати всіх адміністраторів і модераторів цих груп. Однак доводиться констатувати, зауважимо блокування подібних груп, які мають такі романтичні й загадкові назви, як «Синій кит» або «Рожева фея», не допомагає. У той самий час в Україні є приклади затримання адміністраторів подібних груп. Так, ще кілька років тому були затримані два студента Київського медичного університету. Свої дії вони пояснили тим, що проводили експерименти над дітьми. До речі, їх відпустили, оскільки на час їх затримання ст. 120 КК не дозволяла притягти до кримінальної відповідальності за доведення до самогубства шляхом використання соціальних мереж. І дотепер серйозних кримінальних процесів в Україні так і не відбулося.

Через підвищений інтерес до так званих груп смерті у соціальних мережах фахівці кіберполіції дають поради, як вберегти дітей від небезпечних ігор. Правоохоронці наголошують, що батькам слід більш пильно ставитися до інтересів та способу життя своїх дітей, а за наявності тривожних ознак радять пояснювати підлітку необхідні правила власної безпеки і поведінки, паралельно інформувавши правоохоронців [4].

Отже, іграм у суїцид необхідно протиставляти батьківський контроль і батьківську опіку, коли дитині слід розпитувати не лише про те, що відбувається у школі, спортивній секції, компанії та ін., а й питати про те, що відбувається в соцмережах, у яких перебуває дитина. Саме на віддалення дітей від батьків роблять ставку «куратори» груп смерті. А тому не випадково перше їх «завдання» – визначити слабкі місця підлітка, будь-які проблеми у спілкуванні між дитиною і батьками, а потім неістотні життєві труднощі перетворити на такі, що не можна вирішити.

Незайвим стане перевірка батьками акаунтів дитини в соціальних мережах та груп, до яких входять ці акаунти, а так само змісту спілкування в приватних чатах. Вимушеним заходом у ситуаціях, що

викликають занепокоєння батьків, має ставати обов'язковий контроль за тим, які фото та відеофайли є в гаджетах дитини, з установленням відповідної функції відстеження цього контенту. Водночас дорослим і в першу чергу батькам треба звертати увагу на будь-які зміни у поведінці підлітків. Основними поведінковими ознаками участі в «групах смерті» є такі: відчуженість, втома, дитина постійно хоче спати, забороняє дорослим «вторгатися» у власний простір, спілкується з кимось в інтернет-мережі посеред ночі, з'являються порізи на тілі. Дитина може зникнути з дому на деякий час. До речі, кіберполіція щодня отримує близько 70 повідомлень щодо зникнення дітей, які можуть бути причетними до так званих «груп смерті» у соціальних мережах. Близько 15–20% таких повідомлень підтверджуються [4]. У цілому за даними правоохоронців, протягом 2015 р. було зафіксовано 4,5 тис. зникнень дітей, у 2016 р. – 6 тис. У 2017 р. було зареєстровано 8 124 заяви про зникнення дітей [6].

Якщо дорослі помітили наведені вище прояви, в жодному разі не можна дитину дорікати. Одразу треба розпочинати відверту розмову з приводу того, з якою проблемою вона зіштовхнулася. Дитина має відчувати, що їй допоможуть вийти з гри та її захистять від зловмисників. Якщо не вдається встановити контакт, то треба негайно звертатися до кваліфікованого психолога. Вельми корисним, на наш погляд, є створення і соціальна реклама «телефонів довіри» для дітей і підлітків як екстреної допомоги, спрямованої на вжиття заходів із негайного відвернення суїцидальних спроб.

Сьогодні в інтернет-просторі спостерігається цікаве явище – громадськість сама віднаходить способи протидії розглядуваному явищу. Зокрема, в соціальній мережі з'являються групи під назвами «Антикіт», «Дельфіни» та ін., які встановлюють кураторів груп смерті та спрямовують відомості у кіберполіцію.

Це лише небагато з того, що можна запропонувати для того, щоб підліток не перетворився на «синього кита».

Висновки. Діти та підлітки сьогодні є вагомою групою ризику, на які потрібно зорієнтувати заходи запобігання самогубству. До традиційних способів доведення людини до актів самогубства останнім часом додалися ще й нові. Одним із таких і є використання можли-

востей сучасного інформаційного простору. При цьому не виключається, що за такою самою схемою можуть діяти й зловмисники щодо дорослих осіб. Отже, за проблемою суїциду як фонового явища злочинності стоїть серйозна проблема тяжкої насильницької злочинності проти життя та здоров'я особи.

Цей напрям запобіжної роботи є достатньо специфічним і відносно новим для суб'єктів запобіжної діяльності. Існують складнощі в установленні осіб, причетних до доведення дітей і підлітків до самогубства. Тому до цієї справи мають залучатися не лише правоохоронці з відповідною освітою, а й висококваліфіковані кадри у галузі комп'ютерних технологій. Неабияка роль у запобіганні цьому негативному явищу належить так само громадськості, яка у багатьох випадках виявляється мобільнішою за правоохоронні органи.

Перелік літератури

1. Preventing suicide: a global imperative. Geneva: World Health Organization; 2014. 102 p.
2. В Україні озвучили плачевну статистику самоубийств. URL: <https://bdzhola.com/news/v-ukraine-ozvuchili-plachevnuju-statistiku-samoubijstv> (дата звернення: 07.03.2019).
3. Глобализация и девиантность / науч. ред. Я. И. Гишинский. Санкт-Петербург: Юрид. центр Пресс, 2006. 393 с.
4. «Групи смерті»: у кіберполіції шокували кількістю щоденних повідомлень про зникнення дітей. URL: <https://tsn.ua/ukrayina/grupi-smerti-u-kiberpolitsiyi-shokuvali-kilkisty-schodennih-povidomlen-pro-zniknennya-ditey-889229.html> (дата звернення: 07.03.2019).
5. «Море китів»: Кіберполіція застерігає, як вберегти дитину від «груп смерті» у соцмережах. URL: https://zik.ua/news/2017/02/13/more_kytiv_kiberpolitsiya_zasterigaie_yak_vberegty_dytnu_vid_grup_smerti_1042581 (дата звернення: 07.03.2019).
6. Моторошна статистика: скільки дітей зникає в Україні щодня. URL: <https://narodna-pravda.ua/2018/07/19/motoroshna-statystyka-skilky-ditej-znykae-v-ukrayini-shhodnya> (дата звернення: 07.03.2019).
7. Павлюк Е. Оpublikovana shokiruyushchaya statistika samoubijstv v Ukraine. URL: <https://uanova.net/society/1809-opublikovana-shokirujuschaja-statistika-samoubijstv-v-ukraine.html> (дата звернення: 01.02.2019 р.).

8. Правоохоронці визначили категорію підлітків, які найуразливіші до впливу «груп смерті». URL: <https://www.0342.ua/news/1564753/pravoohoronci-viznacili-kategoriu-pidlitkiv-aki-najurazlivisi-do-vplivu-grup-smerti> (дата звернення: 07.03.2019).

9. Роман Крістіна. Піти з життя: в Україні зростає кількість дитячих самогубств. URL: <https://daily.rbc.ua/ukr/show/ukraine-rastet-chislo-detskih-samoubivstv-1505233130.html>.

10. Суїцид – 2018: статистика, причини, знаки небезпеки. URL: <https://www.b17.ru/blog/suicid18> (дата звернення: 07.03.2019).

11. Україною іде хвиля дитячих самогубств: як запобігти, як зупинити? URL: https://nnovosti.info/articles/ukrajinoju_ide_hvilja_ditjajih_samogubstv_jak_zapobigti_jak_zupiniti-62.html (дата звернення: 07.03.2019).

12. Шестопалова Л. М. Самогубство та доведення до самогубства: заходи протидії: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2001. 22 с.

Транслітерація переліку літератури

1. Preventing suicide: a global imperative (2014). Geneva: World Health Organization.

2. V Ukraine ozvuchili plachevnuju statistiku samoubivstv. URL: [https://bdzhol.com/news/v-ukraine-ozvuchili-plachevnuju-statistiku-samoubivstv\[in-Russian\]](https://bdzhol.com/news/v-ukraine-ozvuchili-plachevnuju-statistiku-samoubivstv[in-Russian]).

3. Globalizacija i deviantnost'. Ja. I. Gilinskij (Ed.) (2006). Sankt-Peterburg: Jurid. centr Press [in Russian].

4. «Hrupy smerti»: u kiberpolitsii shokuvaly kilkistiu shchodennykh povidomlen pro znyknennia ditei. URL: <https://tsn.ua/ukrayina/grupi-smerti-u-kiberpolitsiyi-shokuvali-kilkistyu-schodennih-povidomlen-pro-znyknennya-ditey-889229.html> [in Ukrainian].

5. «More kytyv»: Kiberpolitsiia zasterihaie, yak vberehty dytynu vid «hrup smerti» u sotsmerezkhakh. URL: https://zik.ua/news/2017/02/13/more_kytyv_kiberpolitsiya_zasterigaie_yak_vberegty_dytynu_vid_grup_smerti_1042581 [in Ukrainian].

6. Motoroshna statystyka: skilky ditei znykaie v Ukraini shchodnia. URL: <https://narodna-pravda.ua/2018/07/19/motoroshna-statystyka-skilky-ditej-znykaye-v-ukrayini-shchodnya> [in Ukrainian].

7. Pavljuk, E. Opublikovana shokirujushhaja statistika samoubijstv v Ukraine. URL: <https://uanova.net/society/1809-opublikovana-shokirujushhaja-statistika-samoubijstv-v-ukraine.html> [in Russian].

8. Pravookhorontsi vyznachyly katehoriuu pidlitkiv, yaki naiurazlyvishi do vplyvu «hrup smerti». URL: <https://www.0342.ua/news/1564753/pravookhorontsi-vyznacili-kategoriu-pidlitkiv-aki-najurazlivisi-do-vplyvu-grup-smerti> [in Ukrainian].

9. Roman Kristina. Pity z zhyttia: v Ukraini zrostaie kilkist dytiachykh samohubstv. URL: <https://daily.rbc.ua/ukr/show/ukraine-rastet-chislo-detskih-samoubiystv-1505233130.html>. [in Ukrainian].

10. Suicid – 2018: statistika, prichiny, znaki opasnosti. URL: <https://www.b17.ru/blog/suicid18> [in Russian].

11. Ukrainoiu ide khvyliya dytiachykh samohubstv: yak zapobihyty, yak zupynyty? URL: https://nnovosti.info/articles/ukrajinoju_ide_hvilja_ditjachih_samogub_stv_jak_zapobigti_jak_zupiniti-62.html [in Ukrainian].

12. Shestopalova, L. M. (2001). Samohubstvo ta dovedennia do samohubstva: zakhody protydii. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv [in Ukrainian].

Батургарєєва В. С. Самогубства дітей і підлітків в Україні: вплив інтернет-мережі

Статтю присвячено дитячому і підлітковому суїциду як фоновому явищу злочинності, за яким стоїть серйозна проблема тяжкої насильницької злочинності проти життя та здоров'я особи. Підкреслюється, що в Українській державі ще й на сьогодні бракує навіть точних кількісних характеристик явища суїциду. Разом із тим проблема суїциду стосовно дітей і підлітків виглядає ще більш ускладненою, адже чимало випадків суспільство «списує» на цікавість, ризикованість, невеликий життєвий досвід, необачність тощо. І зовсім не розроблено внаслідок незначного часу існування аналізованого питання залишається проблема самогубств підлітків під впливом спілкування в мережі Інтернет. У зв'язку із зазначеним автором статті поставлено завдання привернути увагу науковців до проблеми дитячого та підліткового суїциду з урахуванням особливостей та ризиків інтернет-спілкування з тим, щоб ця проблема згодом не перетворилася на масштабне явище. Водночас у статті наголошується, що з метою упередження подібної ситуації вже зараз виникає необхідність опрацювання деяких перспективних напрямів запобігання цьому загрозливому явищу. Автором наводяться нескладні поради для своєчасного виявлення дорослими проблемної ситуації, в якій дитину або підлітка зловмисники методично доводять до самогубства з використанням мережі Інтернет. Акцентується увага на тому, що попереджувальна робота в аналізованій сфері є достатньо специфічною і відносно новою для суб'єктів запобіжної діяльності. До цієї справи мають залучатися не лише правоохоронці з відповідною освітою, а й висококваліфіковані кадри у галузі комп'ютерних технологій. Крім того, велике значення у запобіганні цьому негативному явищу відводиться громадськості, яка іноді виявляється мобільнішою за правоохоронні органи.

Ключові слова: фонове явище злочинності, самогубство, Інтернет, інтернет-спільнота, «Синій кит».

Батыргареєва В. С. Самоубийство дітей і підлітків в Україні: вплив інтернет-сети

Стаття посвячена дитячому і підлітковому суїциду як фоновому явленню преступности, за котрым стоить серъезная проблема тяжкой насильственной преступности против жизни и здоровья человека. Подчеркивается, что в Украинском государстве еще и в настоящее время не хватает даже точных количественных характеристик явления суицида. Вместе с тем проблема суицида детей и подростков выглядит еще более сложной, ведь немало случаев общество «списывает» на любопытство, рискованность, небольшой жизненный опыт, неосмотрительность и т. п. И совсем не разработанной вследствие незначительного времени существования рассматриваемого вопроса остается проблема самоубийств подростков под влиянием общения в интернет-сети. В связи с указанным автором статьи поставлена задача – привлечь внимание ученых к проблеме детского и подросткового суицида с учетом особенностей и рисков интернет-общения с тем, чтобы эта проблема со временем не превратилась в масштабное явление. В то же время в статье отмечается, что с целью предупреждения подобной ситуации уже сейчас возникает необходимость отработки некоторых перспективных направлений предотвращения этого угрожающего явления. Автором приводятся несложные советы для своевременного выявления взрослыми проблемной ситуации, в которой ребенка или подростка злоумышленники методично доводят до самоубийства с использованием интернет-сети. Акцентируется внимание на том, что предупредительная работа в анализируемой сфере является достаточно специфической и относительно новой для субъектов подобной деятельности. К этому делу должны привлекаться не только правоохранители с соответствующим образованием, но и высококвалифицированные кадры в области компьютерных технологий. Кроме того, большое значение в предотвращении этого негативного явления отводится общественности, которая иногда оказывается мобильнее правоохранительных органов.

Ключевые слова: фоновое явление преступности, самоубийство, Интернет, интернет-сообщество, «Синий кит».

Batyrgareieva V.S. Suicide of the children and adolescents in Ukraine: the influence of the Internet

The article is devoted to the childhood and adolescent suicide as a background phenomenon of crime, which is faced with a serious problem of grievous violent crime against human life and health. It is emphasized, that nowadays in Ukraine there isn't even correct quantitative characteristics of the phenomenon of suicide. At the same time, the problem of suicide of children and adolescents is more complicated, because in many cases the society "writes off" these facts on a curiosity, a riskiness, a little life experience, a carelessness, etc. The problem of suicide of adolescents under the influence of communication in the Internet network remains is not researched because of an

insignificant period of existence of this issue. In connection with the mentioned, the author's task is to draw the attention of scientists to the problem of childhood and adolescent suicide, taking into account the peculiarities and risks of Internet communication, before this problem will turn into a large-scale phenomenon over the time. Simultaneously, the author highlights, that on the current period it is urgent to develop some perspective directions of prevention of this threatening phenomenon. The simple recommendations for the timely identification of a problem situation, which is created by adults for methodically leading a child or adolescent to do a suicide using the Internet, are proposed in the article. It is underlined, that the preventive work in the analyzed sphere is quite specific and relatively new for the subjects of such activities. In this activity should be involved not only law enforcement officers with the appropriate education, but also highly qualified personnel in the field of computer technologies. In addition, the great importance in prevention of this negative phenomenon is given to the public, which sometimes turns out to be more mobile than law enforcement agencies.

Key words: *the background phenomenon of crime, suicide, the Internet, Internet community, «Blue Whale».*

Рекомендовано до опублікування на засіданні відділу кримінологічних досліджень НДІ ВПЗ імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України (протокол № 4 від 12 березня 2019)